

מסורת הש"ס

ח) [צ"ל דתניא וכן גי' תוס'
צב"מ נח.], (צ) צ"מ נח.
שקלים פ"ב ה"א, ג) [נדריס
לג. כל הענין ע"ש היטב],

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ופורע לו את
חובו:

מוסף רש"י

[illegible]

שׁוֹקֵל לוֹ **אֵם** שְׁקָלוֹ. שׁוֹקֵל בְּצִבְלוֹ שָׁקֶל שְׁהוּא חַיִּיב לָלֶכֶת שָׁנָה לִקְרֹצְתוֹ
זָכּוּר וּפְדוּתוֹ לוֹ **אֵם** חֻבּוֹ. אֵם חַיִּיב מִמּוֹן לְנוֹסֶה מוֹתֵר לֹא שִׁפְרָעוּ
בְּצִבְלוֹ וּמַחְזִיר לוֹ אֲבִידָתּוֹ. אֵם רָאָה חֲמוּרוֹ מוֹעֵה מוֹתֵר לֹהֲשִׁיבוֹ:
בְּמָקוֹם שְׁנוּטִינִן שֹׁכֵר. עַל טוֹרֵה הַשְׁמָחָה: **סָפּוֹל**. הַנִּיֵּית הַשֹּׁכֵר
לֹהֲקֵדֵשׁ מִצִּדֵּי מוֹדֵרִין מִצִּדֵּי מִצִּדֵּי
זֶה מוֹה: **מִצִּדֵּי קָא עֵבִיד**. לְמוֹתֵר
מִצִּדֵּי בְּעִלְמָא קָא עֵבִיד וְאִינוּ מִהֲנִיחָו
לֹה שֹׁאֵם לֹא שָׁקֶל עָלָיו לֹא הַפְסִיד
לְלוֹם שִׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּקִרְבָּנֹת: **דִּשְׁתָּן**
סוֹרִמִּין. אֵת הַלֵּשֶׁתָּה שְׁלֹשׁ קוֹפּוֹת:
עַל הַאֲזוֹר. אֵף עַל מִי שֶׁשָּׁלַח שְׁקָלוֹ
וְאָזָד: **וְעַל הַצִּבּוֹר**. שְׁעָרֵינִן לֹא הִגִּיעַ
כָּאן: **וְעַל הַעֵבֶדִּים לְגִבּוֹת**. וְאִפְּלִי לֹא
נִגְבָּה לְאַחֵר מִכָּאן יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּתִירוּמָה
וּבְקִרְבָּנֹת אֵלֶּה שְׁחִסֵּר מִצִּדֵּי נִמְלָא
שֹׁכֵר הַתִּירוּמָה עַל הַנּוֹתָן: **מִשְׁפָּרִישִׁי**
לִי. מִרְיָחוֹ: **הֵן הִיא דֹּאמֵר אִיבֵד**
מַעֲוִטִּין. זֶה שֶׁפָּרַסֵם אֵת אִשְׁתּוֹ חֲזִירוֹ
וּמִתְכַּוֵּן לִשְׂם הַלֹּאֵה שִׁיִּסֵּלֵם לוֹ בְּעִלָּה
אִיבֵד מַעֲוִטִּין וְאִין יִכּוֹל לְוֹרֵר לוֹ אֵת
חֻבּוֹךְ פְּרַעֲמִי שָׁלֵם לִי. וְהוּא הַדִּין נָמִי

לכל חוב שעלינו ועמד חבירו ופרעו זה לא אמר לו הלוויני אינו חייב לו כלום ויזון דלוינו פרעיה לשם הלוואה לאו הלוואה היא כי פרעיה נמי לשם מחילה לאו מדיד יהיב ליה: אפילו תימא נבנן. דאמר חייב אע"פ שלא אמר לו הלוויני וגבי שאר חוב רבני חייב לשלם וכי מחיל אסור בצדור הנאה הלאה וסבא דקתני פורע לו את חובו בצלוהו עא תמלה הלוואה מן התלוה על מנת שלא לפרוע עד שירצה לא יוכל הנושה לנחלו הלכך לאו מדיד יהיב ליה:

גִּרְשׁוֹן פ' בַּתְּשׁוּבָתוֹתיו כְּמוֹן כֵּן דֹּלַע"ג דִּלָּה הוּא חָלָל כְּמִצְוַת אִרִי
מִשִּׁיב אֲבִידָה דִּלְכ"כ אֵין לָךְ אִדָּם מִזֵּיל שֶׁל חֲזִירוֹ מִיד הַעֲזוּדִי כּוֹכְבִּים
בְּהִגּוּל בְּתָרָא (ב"ק דף קטו:) שִׁטָּף נִהַר חֲמוּרוֹ וְחֲמוּר חֲזִירוֹ שֶׁ לוֹ
אֵין לוֹ חָלָל שְׂכָרוֹ וְאִמְאִי דְמִי חֲמוּרוֹ הִיָּה לוֹ לְשֹׁלֵם וְהִיָּה רִבִּי רוֹחֵה לוֹ
עָשׂו חֲכָמִים תִּקְנֶה ה"מ שֶׁלָּא בִּפְנֵיו אָבֵל בִּפְנֵיו לֹא וְקִשָּׁה א"כ אִפִּי
וְהִנֵּית מִשְׁלֵמָתָה מֵה שִׁנְהִיתָ וּמִפֶּרֶשׁ רַב בְּגִמְרָא אִפִּי נִתְבַּשְׁתָּ דס"ד
אִימָא ה"נ וּמִשְׁנֵי מִצְוִית אִרִי מִנְכָּסִי חֲזִירוֹ מִדְעוּתוֹ וְהִיא שֶׁלָּא מִד
לְיִשְׁמָא קִמְאָה מִשְׁנֵי אַע"ג דִּלֵּית לִיהַ פְּסִידָא פְּטוּר וְעַל כּוֹרְחִין לִי
הַפּוֹעֲלִים (ס"ה דף כ"ג:) אִלָּא הִי פִירוּשׁוֹ מִצְוִית אִרִי מִדְעוּתוֹ הִיכָּא
יִהֵא חִיב דְּפִשְׁטָא אִם נִתְבַּשְׁתָּ וְלֹא נִתְקַלְקְלוּ הַפִּירוֹת לְמַה יִּהֵא חֵא
דּוֹחִקִים אִתְּ הָאִדָּם עַל כְּרַחוּ לְהַצְרִית אִתְּ הָאִרִי מִמַּנְצֵרוֹ שֶׁל חֲזִירוֹ אַע
בְּתָרָא אִם נִפְרַשׁ דְּמִי חֲמוּרוֹ אִינוּ חִיב לְשֹׁלֵם לְפִי שְׁהוּא בִּפְנֵיו אִרִי
דְּמִדְעוּתוֹ הוּא וְלִית לִיהַ פְּסִידָא עַל כֵּן נִרְחָה לְרַבִּי דְּהִיּוּ טַעְמָא דִּל
שְׁהוּא מִהֵנָּה אֲחֻזָּה וְאִינוּ מִהֵנָּה אֲחֻזָּה אִלָּא כְּדִי שְׂכָרוֹ שְׁהִי גַם הַהוּא
יִזְכֵּה אֲחֻזָּה מֵהַפְּקָד: **וּבְמִקְוֵה** שְׁנוּטָרִין שְׁבַר תַּפּוֹל הַחֲנֻמָּא
שְׁהִיָּה אֲסוּרִין זֶה עַל זֶה מִשְׁלָם חֵבִי תַּפּוֹל הִנְהֵא לְהַקְדֵּשׁ דִּלָּה מִמַּנְצֵר
דּוֹקָא אֲסוּרִין עַל צֶעַל אֲבִידָה וְלֹא נִכְסִי צֶעַל אֲבִידָה אֲסוּרִין עַל הַמַּנְצֵר
וּתַפּוֹל הִנְהֵא לְהַקְדֵּשׁ: **וְעַל** הַעֲתִיד לְגַבּוּת. פ' בְּקוּנְטֵרִם אִפִּי ל
וְתוֹ לֹא דְהוּי אֲבִיד וְגַבּוּי צִלְלָה וְעוֹד דִּתְנָן (בַּשְּׁקָלִים דף ג:) וּמִיֵּיתִי לֵה
אוֹ שְׂאֲבָדוֹ הַשְּׁלוּחִין אִם עַד שֶׁלָּא נִתְרַמְּה הַתְּרוּמָה נִשְׁפָּעִים הַשְּׁלָל
מִשְׁתַּנְרַמָּה אַחֲרִיתוֹ אֶהְקֵשׁ וְאִם כְּפִירוֹשׁ הַקּוּנְטֵרִם דִּלְפִּי לֹא נִגְזַר
תַּחֲתִיָּהם אִי מִשּׁוֹם מִזְוָה אִפִּי מִשְׁתַּנְרַמָּה נִמִּי וְעוֹד פִּירֵשׁ רַש"י עַל
זוֹ וְאֵין צָרִיז וְזוֹ קִתְּנִי אִלָּא נִרְחָה לְפִרֵּשׁ עַל הָאֲבִיד שֶׁלָּא לִיֵּד בְּגַבִּי וְאִם
דְּלִי נִחָא קוֹדֵם שְׁתַּנְרַמָּה הַתְּרוּמָה חִיבִין צִלְלָה צִלְלָה בְּחִתְרֵי חֲזִירוֹ וְלֹא
שְׁקֵלו בְּאֲבִיד וְגַבּוּי דִּלָּה מִיֵּחִיבִי צִלְלָה בְּחִתְרֵי: **הָא** מִנִּי חֲנֵן הַ
אַע"פ שֶׁמ"מ מִהֵנָּהוּ שְׂאֵין צָרִיךְ לְשֹׁלֵם חוּבוֹ מִשּׁוֹם הֵכִי לֹא מִיתַסְכָּה
וְדִמִּי לֵהֵא דִּתְנָן בְּאֵין בֵּין הַמּוֹדֵר (מִדְרִים דף מ"ג.) הַמּוֹדֵר הִנְהֵא מִחֲבִיב
אַע"ג דַּעַל יְדוֹ מִשְׁתַּרְשִׁי לִיהַ מִזְוִי שְׂרִי הוֹאִיל וְלֹא עֲבִיד אִלָּא גִרְסָה
לִיהַ מִיֵּינָה דְּהֵתִם מִדְרִידָה לְיִדִּידָה קָא מִיתַהֲנִי אָבֵל הֵכָא גִרְמָא צַע
פְּטוּר דִּלָּין הַדְּבַר בְּרוּר שְׁהִיָּה מִתַּחֲבִיב זֶה הַצֶּעַל מִזְוִית שִׁמְאָה הִיָּה
מִמַּנְצֵרִית לֹא מִעוֹת אַע"ג דְּצַפְסְקוֹ לֵה ב"ד מִיֵּירִי דִּלִּי לֹאֹ הֵכִי לֹא
מִכ"מ הִיָּהִם מִמַּנְצֵרִית עֵלָּה לִיקְרוֹ לִי רַעֲבַנְתוֹתֵי אָבֵל צִבִּי שֶׁטֶר חֲמוּר
הִיָּה יִכּוֹל לְהַפְטֹר צָבוּם דִּעֻן וְהִיָּה פ' הָא מִנִּי חֵן הִיָּה כְּחֹמֶר
דּוֹקָא וְחֵן הִיָּה וְכֵן פִּירֵשׁ רַבִּינוּ חֲנַנְאֵל וְשִׁנִּי רַב אֲשַׁעִיָּא הֵא דִּתְנָן
מִירוּשְׁלָמִי דִּה"ה בְּשֹׁאֵר חוּצִין דְּגִרְסִין הֵתִם בְּפִירְקִין אֲבָא בְּר
וְצִנִּי כְּהִנִּים גְּדוּלִּים א"ר אִסִּי טַעְמָא דְּצִנִּי כְּהִנִּים גְּדוּלִּים תַּמֵּן לֹא
לִי הִנֵּב צַעֲמָךְ דְּהוּה גְּבִיהַ מִשְׁכּוֹן מַפִּיס הוּיָּה לִיהַ וְיִהִיב לִי
נִשְׁמַעֲנָה מִן הָדָא שׁוּקֵל לוֹ אִתְּ שְׁקֵלוֹ לֹא שְׁקִיל אֵין מִמַּשְׁכָּנָה
לְמוֹנוֹת וְאוֹמֵר רַבִּינוּ תִּם עַל כְּרַחַךְ פְּלִיג גִּמְרָא יְרוּשְׁלָמִית אֲגִמְרָא
אַע"ג דְּמַמַּשְׁכְּנִי עַל הַשְּׁקָלִים וְרַב אֲשַׁעִיָּא מוּקִי לֵה כְּחָן וְפִלְגִי
דְּפִרְשִׁין עוֹד דַּעַל כְּרַחַךְ קוֹרָאִי דִּירוּשְׁלָמִי אִלָּא אִמְאִי כְּקוֹבֵאִי ד
דִּלִּי לֹאֹ הִיָּה שׁוּקֵל לוֹ שְׁקֵלוֹ אִמְאִי הֵא קָא מִשְׁתַּרְשִׁי לִיהַ וְצִנִּי

שני דייני פרק שלשה עשר כתובות קח.

לו לקדם ברועים ובמקלות ולא קידם חייב ומפרש שומר חנם שומר שכן שומר ומסיק דחור וטול מצעל הבית משמע דשומר חנם נמי אם קדם ברועים ובמקלות שומר חור וטול מצעל הבית ואמאי אברוחי אריא בעלמא הוא וכן הא דתנן בפ' אלו מציאות

(ב"מ דף נ"א: ושם) היה בטל מסלע לא
 יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו
 שכרו כפועל בטל של אותה מלאכה
 דבטיל מינה ופירש בקונטרס שאם
 היה עוסק במלאכה חמורה ונטול
 שכר מרובה כמה היה פותח משכרו
 ויעסקו במלאכה קלה כמו השבת
 אצילה וכך יתנו לו ואמאי אצרחי
 אריא צעלמא הוא ולפי מה שפירש
 רבינו תם דדוקא במפרנס את אשתו
 קאמר חנן לפי שצרכה לצמח
 ולהתפרנס בדוקא אבל שאר פורע
 לו חובו לא כמו שאמר לקמן לא
 קשיא מידי ואומר רבי כי מן הדין
 היה ודאי פטור כדמשמע הכא אלא
 תקנת חכמים התם שישלמו לו כדי
 שישיב אצירתו של חבירו וכן בקדש

יפופורע ^(א) את חובו
 במקום שנותלין שכר
 ושלמא שוקל לו את
 דתנתן ^(ב) לתורמין על
 העתיד לגבות ומחזיר
 קעקעביד אלא פורע לו
 דשי ליה ^(ג) אמר רב
 גיא דאמר ^(ד) איבד את
 פ' תימא רבנן הכא
 ל' מנת שלא לפרוע
 כרב אושעיא דמוקים
 יא מ"ט לא אמר כרבא
 נגיה דהנאה לית ליה
 כיסופא

זרועים ובמקלות בשכר דחור ונוטל שכר מצעל היות כדי שיעקור
 להצבית את הארץ ואפי' עולה השכר כדי דמיהן נפקא מינה למוסר
 דחיותא אבל פורע חובו ועומד אחר ופרנס את אשתו למה לנו
 לעשות תקנה על זה ומהאי טעמא נמי הא דלאמר בהנזקין
 (גיטין נח:) הבה מחמת חוב ומחמת אנפרות אין צו משום סיקריקון
 פירוש אם שהמה צדו ו"צ חש אין נותן רביע לבעלים ויחזיק
 בקרקעות אלא מחזיר לו הדין עמיה לרבי דלא בתוס מחזיר
 אלא משלם לו מה שהוציא להוציאה גמלה העובד כוכבים ורבינו
 אמר יש לו לשלם מידי דהוה אקדס זרועים ובמקלות בשכר וגבי
 יולא כפי' הקונטרס שפירש בגיטין שמחזיר לו בחנם וא"ת והא דתנן
 שמה ושל חזירו מאתים והניח זה את שלו והציל את של חזירו
 דמשום הכי אין לו אלא שכרו דמיירי בנזון שבעל החמור פגמו וכי
 לא יחל לו דהא תנן בפ' הכונס (שם דף נח. ושם) נפלה לגינה
 שמשכרה ארי מנכסי חזירו ומה שנהנית נמי לא משלם קמ"ל ופריך
 וכו' א"כ מצריח ארי לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא ומשמע
 אפשר לפרש כן מההיא דאלו מציאות (ב"מ דף לא:) ודהשוכר את
 לית ליה פסידא האי שלא מדעתו לאו משום דאי לא הוי פסידא
 צאל כלומר האי שלא מדעתו שעל כרחו הוא מצריח ארי ואם
 דלית ליה פסידא חייב לשלם לו שכר טורחו והשפא בההיא דהגזול
 ואחשבינן כאלו לית ליה פסידא א"כ לא יחל לו אפי' שכרו כיון
 צו משלם דמי חמורו שלא תקנו חכמים שיהא חייב לשלם אלא מה
 היה מוצא להציל בכדי שכרו דעל כרחק מיירי שיכול להציל שלא
 דאקדוש. בפ' אין צדק המודר (מדרש דף נב:) מוקי לן צדן בשכסי
 מחזיר לטורל שכר ולא מצי בעל אדמה לעכבו צדן בשכסי מחזיר
 ידיר ואם אין המחזיר רוצה לקבל שכר בעל אדמה אינו יכול לעכבו
 נגבה לבסוף וקשה לרבי חדא דהוה ליה למיתני ועל העמיד לגבות
 וההוב (ב"מ דף נח. ושם) צני העיר ששקלו שקלים ונגזבו מהשלוחין
 סם צני העיר וצני העיר שוקלים ומציאים אחרים תחתיהם אבל
 לבסוף תורמין עליהם אמאי צני העיר שוקלים ומציאים אחרים
 אבדו מי ששלם שקלו ואבד ועל הגבוי שעדיין לא הגיע וקשה דא"כ
 ועל הגבוי ציד השלם ואבד מיד השלם לאחר שנתרמה התרומה
 תמיד לגבות שיער יצא גבוי לבסוף והא דלאמר צני שוקל לו את
 דאמר איבר מעותיו. והואל וכן שאינו יכול עתה למדועו ממנו
 שאינו אלא גרמא בעלמא שעל ידי שפורע זה לבעל חובו מיפטר
 ואין לו מה יאכל יך אלא חטוי הרגיל אללו כו' ויתן לשום מתנה
 בעלמא ולא דמי לעושה לו מלאכה דאסור אע"ג דלא מצי תבע
 את הוא ורבינו תם מפרש דאיירי דוקא בזמנות אשתו ומשום הכי
 ול להפטר מהאשה עמא היחא מנאמנת אם לא היחא מוצאה הכי
 וי' מיחייב ל"ע דלא צריכא עממה לא היה מיחייב בלא פסק ז"ד
 אפי' תנן מודה דלא אשכח עממיו דגמלה גמורה היא והואל ולא
 אפי' פורע מיירי בזמות חוב דאיירי צד חזן להיטו במזון האשה
 שפורע את חובו מזמנות אשתו הן ואליבא דתנן וריב"א הביא ראיה
 ל צדי הפורע שטר חוב של חזירו שלא מדעתו פלוגתא דתנן
 עמלה דעתו שמתות אשתו ברעב צדס הכא מפיסקנא ליה ומחיל
 ששכתי עד כאן צבעל חוב שאינו דוחק ואפי' צבעל חוב דוחק
 א חמת אפי' צעל חוב דוחק אלמא מחלוקת צבעל חוב כמו
 שלנו דמוקים ההוא טעמא דשוקל את שקלו כצני כהנים גדולים
 גמלה דלית ליה הך סברא ומפסד דלא פליגי אלא בצדון האשה
 וצדו לדבריה רבא צריך לפרש ששוקל לו שקלו חזון בצדון האשה
 עמלמי משמע דלא מיירי בצדוד דפשיט מניה צעל חוב דוחק:

אדמו

עין משפט
נר מצוה

ל א מיי פון מהלכות
מדרס הלכה ד סג
לאון מב: **לא** ב מיי וסמג
טוש"ע י"ד ק"י רכא
ספי"ב:
לב ג מיי פון סג ה' א
סמג סג טוש"ע סג
ספי"ב:
לג ד מיי פון מהלכות
שקלים הלכה ט:
לד ה מיי פכ"ו מהל'
מלוה ולוה ה' א סמג
עשין י"ד טוש"ע ח"מ ק"י
קכא ספי"א:

תוספות רי"ד

[illegible]